

AZ ÁLMOK BANDÁJA SIKERSZERZŐJE

Luca Di Fulvio

Az Örök
Város
balladája

„Láttam bikákat, amelyek elpusztultak a hóviharban, és borjakat, amelyek túléltek. Nem az erő, hanem az akarat számít.”

A 19. századi Olaszországban járunk. Róma politikai csatározásoktól hangos, hisz a tét a város sorsa: hogy továbbra is a francia hadsereg által megszállt Pápai Állam marad, vagy pedig az Olasz Királyság részeként, sőt fővárosaként az olaszoké lehet.

Három olyan ember sorsa fonódik össze itt, akik nagyon különbözőek, mégis hasonlítanak abban, hogy nem tudják, honnan származnak, és sosem volt a hagyományos értelemben vett családjuk: a grófnő, akit megfosztottak mindenétől, az általa örökbe fogadott árva fiú, aki a fényképeivel akarja megváltoztatni az emberek látásmódját, és a fiatal lány, aki egy cirkuszban nőtt fel, és rajongani kezd a politikáért.

Álmaik valóra válni látszanak, amikor rátalálnak a jövőjükre, a céljukra és a szerelemre. De a káprázatos Róma mindhármukat olyan kihívások elé állítja, hogy gyakran az életük is veszélybe kerül. A bűnözés, a politika és az érzelmek zűrzavarában a köztük kialakuló csodálatos kötelék az, ami mindnyájukat megmentheti.

© Olivier Favre

LUCA DI FULVIO így vall magáról:
„Mohó álmodozó vagyok. Egy álom
nekem nem elég. Véleményem szerint
az álmok egy bizonyos fesztelenséget
tanítanak nekünk, és ez számomra
mindig egy újabb álmot jelent. Az élet,
az utazás, a folytonos változás, ezek a
legszemélyesebb álmaim.”
Az Álmodók bandája és A lány, aki
megérintette az eget című regényei
után Fulvio újabb álmokat kelt életre
legújabb könyvében, Az Örök Város
balladájában.

Tudjon meg többet a könyvről:
www.facebook.com/MontBlancValogatás
www.facebook.com/DreamKonyvek

„A karakterek finoman kidolgozottak, szenvedélyesek és sebezhetőek. Rómába vezető útjukon az olvasó megismeri és megkedveli őket, és örömmel követi sorsukat az álmok, a csalódások, a romlottság és a hiúság világába.”

Amazon

„Egészen különleges könyvéményt nyújt: mély érzelmek, eredeti jellemek és részletgazdag képek. A szerző világa teljesen magába szippantja az olvasót, így az szeretne minél tovább elidőzni Pietro, Marta, Nella és a többi szereplő oldalán, hogy követhesse Luca Di Fulvio szavainak sodrását.”

Goodreads

„Egy különlegesen érzelmes eposz három felejthetetlen karakterről, egy lenyűgöző történet az újrakezdésről, a szerelem erejéről és a biztonság iránti vágyról egy olyan világban, ahol az emberek kiállnak egymásért.”

Buch-Magazin

„Minden megvan benne, ami egy jó történelmi regényhez kell: kaland, szerelem, sors, bánat, öröm. Annyira magával ragad, hogy az ember észre sem veszi, és már a végére is ért. Pedig a terjedelmét tekintve ez nem magától értetődő.”

Thalia

Luca Di Fulvio

Az Örök
Város
balladája

— részlet —

1870. március 5.

Olasz Királyság (Olengo, Novara megye)

Piszkos és nyomorult csapatot alkottak. Soványak voltak. Fonyadtak. Az arcőrük halvány, mint a viasz. Az arcukon, a kezükön, a bokájukon a poloskák csípéseinek vörös nyomait viselték, amelyek hemzsegték a tábori ágyaikban.

Ha nem lettek volna ilyen fiatalok, azt lehetett volna mondani, hogy emberi roncsok. Pedig négy és tizenhét év közöttiek voltak. Egyforma öltözéket viseltek, egyformán ronda, foltozott egyenruhát. A száz piszkos és nyomorúságos kisleány sorba állították az olengói Szent Mihály Arkangyal Királyi Intézetének sáros udvarán, remegtek a hidegtől, az éhségtől, a tüdőbajtól, és aznap még a különös izgalomtól is.

Az alacsony, szürke és tömör égbolt, amelyet szinte késsel lehetett volna vágni, úgy tornyosult felettük, mint az átok. Mint holmi teher, amit soha nem fognak lerázni a vállukról.

Kivéve egyiküket, ha a szerencse aznap rámosolyog.

Ezért mindannyian alig észrevehetően mozgatták repedezett ajkukat. Mintha remény nélküli mondókat, hit nélküli rózsafüzért mondtak volna lankadt szenvedéllyel, mint akik olyan világban nőttek fel, amelyben a „szerencse” szó nem volt megírva, most mégis mind egyszólamban Istenhez fordultak, aki soha nem törődött velük, és azt suttogták: – Add, hogy én legyek az... add, hogy én legyek az... add, hogy én legyek az...

Add, hogy én legyek az az egy, akinek különös sors jut.

Az udvar túlsó végében, a kapuban, ahol lomhán lobogott az újszülött Olasz Királyság zászlója, egy elegáns nő jelent meg. A harmincas éveiben járt. És mindenki tudta, hogy ő Silvia di Boccamara grófnő.

A kisfiúk egy pillanatra abbahagyták az imát. Aztán még nagyobb lelkesedéssel folytatták: – Add, hogy én legyek az...

A grófnő mögött a férje lépdelt, a dúsgazdag Ippolito Odin, aki nemrég töltötte a negyvenet. Mellette szolgálai tartással az intézet igazgatója. Még hátrébb három fekete alak, három kövér, jól táplált nő: az egyik az igazgató felesége, a másik két hölgy a San Vincenzo de' Paoli Irgalmas Rend Nővérei elnevezésű nőegylet tagja, amelynek a székhelye a novarai San Gaudenzio bazilikában volt.

A kisfiúk versenyeztek, ki tud jobban előrehajolni, mind a grófnőt lesték, aki feléjük haladt. A nevelőik nehezen tartották őket kordában, a levegőben suhogtatták szomorúfűz vesszőiket.

Csak egy fiú nem esett ki a sorból, ő egyenesen maga elé meredt, mozdulatlanul, és olyan erősen ökölbe szorította a kezét, hogy elfehéredtek a bütykei, és tovább mormolt magában. Majdnem tizenhat éves volt, és az imája másként szólt, mint a többieké. Mert ő nem Istenhez fordult. Ő gondolatban egyenesen a grófnőhöz szólt, aki az egyetlen valódi isten volt azon a különös napon: – Válassz engem... válassz engem... válassz engem...

A grófnő nem törődött vele, hogy sáros lesz a szaténcipője és mályvaszínű ruhájának a szegélye, csak ment előre, és szemrevételezte az árvákat. Komolyan, összpontosítva, gyorsan szemügyre vette őket. Aztán tovább is haladt, ahogy egyesével elvetette őket.

Amikor néhány lépésre ért tőle, a fiú még erőteljesebben gondolta: „Válassz engem... válassz engem... válassz engem...”

A grófnő az előtte álló fiút figyelte. Alig láthatóan megrázta a fejét, majd folytatta az útját.

Egy pillanattal azelőtt, hogy ránézett volna, a fiú már a lelke mélyéből bánta, hogy nem fészülködött meg, és gyűlölte a szőke tincset, amely lázadva kócolódott a homlokán. Szemrehányást tett magának, amiért nem mosott arcot, de a víz aznap reggel is jéghideg volt, és a bal orcáján ott maradt az immár kérgesre keményedett sárfolt. Szégyellte magát a szürke, formátlan és elnyútt kabát és nadrág miatt, amelyet tábori takarók hadiszállítmányából származó flanelből varrtak. És főleg arra gondolt, hogy

nem akar ilyen sovány és magas lenni, mert emiatt már sokszor kiselejtették: csak az erős, földművelésben hasznos fiúkat fogadták örökbe. Inkább munkaerőnek, mint gyerekeknek.

A grófnő ránézett. Átható ibolyakék szeme volt, amely tökéletesen illett mályvaszínű ruhájához.

Az idő megállt. És a fiú érezte, hogy a teste remegni kezd a feszültségtől. Akár egy belső földrengés. Nem tudta, mosolygjon-e vagy maradjon komoly. Nem tudta, mi a jobb, ha olyan egyenesen áll, mint a seprű nyele, vagy pedig ha lazán viselkedik. Nem tudta, hogy kimutassa-e a vágyát, amely a szemében perzsel, vagy hogy legalább sikerül-e elrejtienie a rémületet, amely üveggé tette a tekintetét.

„Válassz engem...” – gondolta.

– Őt választjuk – szólalt meg a grófnő abban a pillanatban.

A fiú szíve megállt. Sovány mellkasa úgy összeszorult, mintha a kovács satujába zárták volna. Aztán nevetésben tört ki. De csak egy pillanat erejéig. Olyan rövid ideig, hogy ez a nevetés inkább tűnt bőföggésnek. A szíve újra verni kezdett, de most gyorsan, hatalmasan, mintha nem is az övé lenne, hanem valami vadállaté, a bordái belereccsentek, mert nem sikerült magukban tartaniuk az érzelmeket. Az árvákon kívül senki nem tudhatja, milyen egy életen át ketrechen élni. És aki nem élt ketrechen, nem érezhette azt, amit ő érzett, akinek nem volt családja.

Meleg, perzselő könnyek szöktek a szemébe, majdnem fájtak, olyan különös nyomás sajtolta ki őket, ám ő a szemét és az állkapcsát összeszorítva visszanyelte őket.

Szeretett volna ordítani vagy futni vagy nevetni, de mintha kővé dermedt volna a szavaktól, amelyeket éppen hallott. Mert az, amit a grófnő mondott, pontosan az volt, amire minden este és minden reggel vágyott. Az egész lényével.

A grófnő egy lépést tett előre, felé.

A fiú állta a tekintetét – bár a szíve újra megállt, majd újra kaplálni kezdett –, mert bátor és büszke fiú volt.

De nem férfi. Mindössze tizenhat éves. És újra érezte a könnyeket, és újra makacsul próbálta visszanyelni őket. És újra nevetetnékje támadt, de sikerült mozdulatlanul állnia.

A grófnő némán tanulmányozta, mintha valami lelketlen dolgot nézne. A fiúnak sötét, de csillogó szeme volt. Az orra egyenes, de elég markáns ahhoz, hogy karakteres legyen az arca. Az ajka húsos, majdnem lányos, ám ettől nem látszott kevésbé férfiasnak.

Erős állkapocs. Sűrű, szép vonalú szemöldök, fekete, mint a szén, ellentétben a szőke tinccsel, amely a homlokába hullott.

– Hadd halljam a hangod! – kérte tőle.

– Mit mondjak? – kérdezte a fiú.

– Ennyi elég – felelte a grófnő.

A fiú hangja még nem alakult ki teljesen, a korára jellemzően meg-megcsuklott, de az világos volt, hogy bariton lesz, se nem túl éles, se nem túl mély.

– Mutasd a fogad! – kérte ekkor a grófnő.

És akkor a fiú természete hirtelen felülkerekedett anélkül, hogy az akarata uralkodni tudott volna rajta. Soha nem tudott elszalasztani egy-egy élcet, ha tréfálkozásra nyílt alkalom.

– Mint egy ló? – kérdezett vissza ösztönösen. Aztán rögtön azt mondta magában: „Hülye!” – mert soha nem bírt csendben maradni. „Hülye!” – ismételte gondolatban újra haragosan, mert mindig mindent sikerült tönkretennie.

– Hogy merészeled?! – kiabált rá az egyik nevelője.

A grófnő nem zavartatta magát. – Igen, mint egy ló – mondta. Majd hozzáfűzte: – Légy szíves!

A fiú tudta, hogy nem szabadna tovább feszítenie a húrt. De ilyen volt. Ha elkezdte, nem tudta abbahagyni. Ahogy a bika megvadul a vörös rongy láttán anélkül, hogy oka lenne rá, őt a nyelve sodorta mindig bajba a nevelői vagy bárki előtt, aki az útjába került. Az egyik része tudta jól, hogy nem szabadna megtennie. De mint mindig, a másik része győzött, ezért kimutatta a felső és az alsó fogsorát, amely fehér és szabályos volt, aztán felnyerített. Hangosan és tisztán kivehetően.

Az árvák arcátlan nevetésben törtek ki.

– Csend legyen! – parancsolt rájuk az igazgató.

A grófnő oldalra billentette a fejét, és alig észrevehetően felvonta a szemöldökét, jeléül annak, hogy támadt egy gondolata.

– Ha nem lesz jó, visszahozhatjuk? – kérdezte anélkül, hogy levette volna szemét a fiúról.

A mögötte állók csendben maradtak, meglepetten, nem is annyira magától a kérdéstől, mint a kegyetlenségtől, amellyel kiejtette.

– Persze, hogy nem, kedvesem! – szólt közbe a férje. – Nem a városi kutyamenhely egyik kölyke.

– Hanem a városi árvaház egyik kölyke – felelte az asszony a legkevésbé sem zavartatva magát. Aztán halkán nevetett a sa-

ját élcén, olyan jólneveltséggel, amit a fiú elképzelni sem tudott volna soha.

A San Gaudenzio hölgyei nem tudták, hogy viselkedjenek. Ide-oda ringatták nagy, fekete ülepüket, mint a pulykák, amelyek másik udvarba tévedtek.

– Valójában – törte meg a csendet az igazgató –, ha olyan súlyos gondot okoz önöknek, amit testi fenyítéssel sem lehet megoldani, természetesen nem utasíthatjuk vissza, hogy visszavegyük.

– És akkor helyettesítené egy... idomíthatóbbal? – kérdezte a grófnő a maga szenvtelen módján.

A fiú az asszonyt figyelte. És tökéletesen értette, mit mond. Mert nem volt buta.

Azt kérdezi tőle, képes-e „idomíthatóvá” válni. És tőle kérdezi, nem az igazgatótól. Tőle, aki nem más, mint egy szürke flanel egyenruhás koldus.

– Elnézést kérek... – suttogta tágra nyílt szemmel.

A grófnő némán méricskélte. – Én értek a lovakhoz – mondta mosolygás nélkül. – És te nemes csikó vagy. – Az igazgatóhoz fordult, és megerősítette: – Igen, őt választjuk.

„Engem választottál!” – gondolta a fiú, és ez a mondat a mennydörgés erejével visszhangzott benne.

Időközben az igazgató intett a legközelebb álló nevelőnek, mire az készségesen odasietett, naplóval a kezében.

– 19/03 – mondta a nevelő, miután megnézte a számot, amely a fiú zakózsebére volt írva. Fellapozta a naplót, megköszöriülte a torkát, majd felolvasta: – 19/03. Tizenhat éves... megközelítőleg. Születési dátum bizonytalan. Nem beteg. Testalkata vékony, de erős. A természete akaratos. Éles eszű, de lusta. Tud olvasni, írni és számolni. Néha a könyvtárban szabad akaratából regényeket olvas, de gyakran az életkora szerint tiltottakat. – Szünetet tartott. – Alkalmazkodóképesség és a szabályok tiszteletben tartása... – A hangja bizonytalanságot árult el. Az igazgató felé nézett.

– Alkalmazkodóképesség és a szabályok tiszteletben tartása... – kezdett bele újra a nevelő – négy a tízből.

Az igazgató szemei szikrát szórtak.

– Igazából öt... – javította ki magát a nevelő. – Majdnem hat.

– Jól van, elég – szakította félbe a grófnő. – Ha így folytatja, egy szempillantás alatt dicséretes tizesnél lyukadunk ki.

A nevelő lehajtotta a fejét.

– Minden tisztelem, grófnő, de megkérdezhetem – szólott közbe a San Gaudenzio Jótékonyági Egylet egyik hölgytagja olyan pökhendi hangon, akár egy plébános –, mi ösztönzi arra, hogy örökbe fogadjon egy ilyen szegény, szerencsétlen teremtményt?

A grófnő alig leplezett türelmetlenségről tanúskodó pillantást vetett rá, hogy megértesse vele, időpocsékolásnak tekinti a választ. – Nem lehet gyerekem. Én megelégednék egy kutyával vagy egy macskával is. De a férjem kétlábút akar – felelte azzal a kegyetlenséggel, amit már eddig is bőségesen kimutatott, és ami olyannyira megbotránkoztatta a szenteskedő burzsoákat. – Ezért hát legyen, kétlábút veszünk magunkhoz. Az viszont fontos, hogy ne legyen túl kicsi, és ne nekünk kelljen a fizikai szükségleteit kielégíteni, ezenkívül értse, amit mondanak neki. És persze legyen elég serdült ahhoz, hogy lássam, szép lesz-e. – Elborzadt grimaszt vágott. – Nem szenvedhetném, ha ronda fiam lenne.

A maga elegáns és fennhéjázó módján a tekintete mintegy véletlenül lefelé siklott, a jótékonyági egylet hölgy tagjának súlyos szoknyájára, hogy hangsúlyozza a végtelen távolságot, amely elválasztja tőle, kezdve a külső héjtől, amely öltözteti őket. Aztán újra a fiút méricskélte, de világos volt, hogy az igazgatóhoz szól.

– Neve is van ennek a 19/03-nak?

– Természetesen! – kiáltott fel az igazgató. – Úgy hívják... ő, nos, úgy hívják, hogy... – Szánalmas pillantást vetett a nevelőre.

Az igyekezett átfutni az elnyúlt naplót, aztán győzedelmes mosollyal, mintha egy óriási vállalkozás végére ért volna, így felelt: – Pietro Diotallevi.

A grófnő bólintott. – Jobban hangzik, mint a 19/03, nem gondolja? – kérdezte a jótékonyági egyesület hölgy tagjára nézve. – Még a... hogy is nevezte őket? Á, igen... még a „szegény, szerencsétlen teremtéseknek” is joguk van hozzá, hogy nevük legyen, és ne pusztá számként jelöljék meg őket.

A hölgy nem tudott mit felelni. – A rend... – Megfeszítette a vállát. – Az irattár... – hebegte. De a szavak a torkán rekedtek, ahogy a cipősarka az udvar sarában.

A grófnő a fiú felé fordult, akinek most már könnyek barázdáltak az arcát, nem tudta tovább visszatartani őket.

– Nem vagy olyan kemény, mint amilyennek mutatni akarod magad, igaz, kicsikó? – kérdezte tőle. Alig észrevehetően elmosolyodott. – Ám mielőtt az otthonomba lépsz, alá kell vetned magad a fertőtlenítésnek.

– Nagyon szívesen, asszonyom – bólintott a fiú, és igyekezett újra felvenni a pimasz magaviselet páncélját. Úgy legalább sikerül majd abbahagynia a sírást. Úgy talán sikerülni fog megállnia, nehogy ugrándozni és kiabálni kezdjen, hogy: „Engem választottál! Engem!”. Úgy talán a szíve nem fenyeget majd azzal, hogy ezer darabra törik. – Kiscsikónak szólított, de mi itt inkább olyanok vagyunk, mint a majmok az állatkertben, annyit vakaródzunk.

Az árvák újra nevetésben törtek ki.

A nevelő, aki a közelében állt, már éppen ütni készült a kezében tartott fűzfavesszővel.

– Ne merészd! – parancsolt rá a grófnő fenyegető tekintettel. Kitépte a kezéből a vesszőt, kettétörte és a földre dobta. Aztán olyan halk hangon, ami ijesztőbb volt, mint a kiabálás, hozzáfűzte: – Ő most már az enyém. Ne merészelj hozzáérni!

Miközben a nevelő lehajtott fejjel hátrált, mintha ő kapta volna a verést, a fiú úgy érezte, rogyadoznak a lábai. Kész lett volna állni a nevelő ütéseit. Nem ez lett volna az első, amit kap. Ám ennek a jó illatú asszonynak megvolt hozzá az ereje és a hatalma, hogy kettétörje a vesszőt.

A grófnő komolyan így szólt hozzá, ezzel beiktatva az új rangjába: – Innentől fogva úgy hívnak, hogy Pietro Odìn. – Aztán könnyed, nagyvilági hangnemben, nevetve hozzáfűzte: – És megfogod őrjíteni a nőket ezzel a tinccsel.

A fiú nézte, ahogy megfordul, majd határozott léptekkel elindul. A mellkasában növekvő aggodalmat érzett, mintha nem kapna levegőt, és úgy érezte, mintha a nap fénye kihunyna.

És miközben a sötétség körülölelte, elterült a sáros földön, akár egy zsák.

„Nem vagyok többé árva” – ez volt az utolsó gondolata, mielőtt elájult.

1870. március első napjai

Olasz Királyság (Nibbia, Novara megye)

A hintóban, amely a Novarától északnyugatra fekvő, nibbiai birtokára vitte vissza, Ippolito Odin keresztbe tette a lábát, és a feleségét figyelte, aki mellette ült.

Miért szórakoztat téged ennyire, hogy megbotránkoztatod ezeket a szegény hölgyeket? – kérdezte az asszonytól.

– Egyáltalán nem szegények – felelte a grófnő. – Egyre-másra tartják a hegyi beszédeket, miközben ezt a fiút úgy hívják, hogy 19/03. Ennek kellene őket megbotránkoztatnia.

– Inkább túnsz szocialistának, mint grófnőnek – jegyezte meg a férje.

– Mielőtt veled találkoztam, olyan grófnő voltam, akinek egy fillérje sem volt, tudod jól – felelte az asszony. – Ezért ragadt rám némi szocializmus, ha így nevezik azt, hogy észreveszed, bizonyos dolgok undorítóak. Ha pedig úgy teszek, mintha nem lát-nám, az képmutatás.

– Igen, azt hiszem, ezt a gondolkodásmódot lehet szocializ-musnak nevezni – mondta Ippolito Odin. – Legalábbis Silvia di Boccamara grófnő módra.

– Amúgy meg te is képmutató vagy.

A férfi aggódalmasan kihúzta magát. – Mégis mit tettem?

A grófnő a férje felé fordult, és rámosolygott, miközben félig lehunyta a szemét. És az árvaházban tett látogatás óta akkor elő-ször látogatóként jelent meg az arcán, amely emberivé változ-

tatta, és felfedte kivételes szépségét. – Hihetetlenül képmutató vagy... mert te vagy az első, akit szórakoztat, amikor egy kicsit circuszolok ezek előtt a gyűlöletes szenteskedők előtt.

Ippolito ellazult, és ő is mosolygott. – Rettenetes vagy – mondta. Aztán nevetgélt, és hozzáfűzte: – Láttad, milyen arcot vágtak? Azt hittem, menten elájulnak.

– Azzal a nagy hátsójukkal! – nevetett az asszony.

A férfi még hangosabban nevetett, és a fejét rázta.

– Sajnálom, amiért nem voltam képes örököst szülni neked – szólt ekkor a grófnő. A hangjából visszafogott, de őszinte fájdalom csendült.

– Ne mondj ilyet! – mondta Ippolito Odin. – Az egyetlen dolog, amit nem értek, az az, hogy miért ragaszkodtál hozzá, hogy egy ilyen... ilyen rettenetes helyről fogadjunk örökbe.

– Azt gondolod, vannak olyan árvaházak, amelyek nem rettenetesek? – kérdezte az asszony egyfajta grimasszal az arcán.

– De ez a hely... láttad, milyen mocskos? Milyen mocskosak voltak a gyerekek? És a nevelők, az igazgató...

– Vagyis úgy képzeled, létezik árvaház a gazdag árvák számára? – nevetett a grófnő.

– Nem, persze, csak azt akartam mondani... miért éppen ez?

– Mert Mihály arkangyal híve vagyok. És ez az árvaház az ő nevét viseli.

Ippolito Odin meglepett arckifejezéssel nézett a feleségére. – Híve? Nem is vagy vallásos! Minden vasárnap megizzasztasz, mire el tudlak cipelni misére!

– A misének és a vallásnak semmi köze ehhez – felelte a feleség, és vállat vont. – Mihály arkangyal híve vagyok és kész.

– Jól van. De miért?

A grófnő kinyújtotta a kezét, amelyen olyan áttetsző volt a bőr, mint az alabástrom, és szeretetteljesen megsimogatta a férje arcát. – Mert csak.

A férfi nem felelt, csak kicsit megkésve elmosolyodott, és megcsókolta az asszony kezét, tudván, hogy többet nem fog tudni kihúzni belőle.

– Szép fiú – szólalt meg ekkor a grófnő. – És okos is. – Kicsit nevetett, ahogy a nyerítésre gondolt, amit a fiú nem tudott visszatartani. – Elmés és jellemes kicsikó.

Ippolito Odin ránézett. – Silvia – mondta halkán –, ne légy vele nagyon szigorú!

– Ez idáig 19/03 volt, egy sors nélküli semmi. Most itt a nagy lehetőség. Meglátjuk, meg tudja-e ragadni – felelte a grófnő. – Egy kis árat csak kell fizetnie azért, hogy civilizálttá váljon.

– Hová tűnt az előbbi szocialista? – mosolygott a férfi.

– A szocialisták tán barlanglakók?

Ippolito a felesége térdére tette az egyik kezét, és lágyan megszorította. – Ne légy hozzá túl szigorú! – ismételte.

– Nem adtam neked fiút a méhemből, ezért a mindennapi igyekezetemmel adok neked egyet – felelte a felesége. A hangja nyers volt. Két szó között nem volt helye semmiféle cafrangnak vagy szépítésnek. A dolgok pontosan olyanok voltak, ahogy mondta. Sarkosak. Igazak, bár kesernyések, akár az ítélet.

Egy kis ideig csendben maradtak, miközben a kocsi továbbszáguldott a rizsföldek között, amelyek mind Ippolito Odin birtokai voltak, ameddig a szem ellátott. Ebben az évszakban általában öröm volt keresztülutazni rajtuk. Éppen érkezett a földek eláztatásának és a vetésnek az ideje, és mindenki, gazdák és parasztok egyaránt, elképzelték a sűrű kalászköteket, amelyek tülekednek, hogy magukba szívják a nyári, érlelő napfényt. Ám előző évben valami megváltozott. A nagy, szögletes mocsarak, amelyek körül az elárasztást és kiürítést szolgáló csatornák futottak, jóformán elsivatagosodtak. Szeptemberben csak itt-ott néhány kalász élte túl azt a kártevőt, amellyel a parasztok nem tudtak megküzdeni. A termés gyér volt, és a kártevő bizonyára még a földekben rejtőzik. A víztükör időnként megrezdült egy-egy ugráló békától, amely menekülni próbált a gémelek éles csőre és hosszú, S alakú nyaka előtt, amely úgy járt, mint a rugó. Egyetlen hajtás sem kukucskált ki a posványos vízből. Idén is éhínség lesz.

– Micsoda katasztrófa! – dünnyögte Ippolito Odin.

A grófnő látta, ahogy elsötétedik a férje tekintete. – Aggódsz?

– Sok szegény ember asztaláról hiányzott tavaly a rizs – mondta a férfi. – És idén is hiányozni fog.

– Több az olasz zászló, mint a rizskalász – erősítette meg a grófnő éles hangon. – Ha a szegények megehetnék őket, rendben is lennénk.

Ippolito érezte a felesége mondatában bujkáló gyűlöletet. – Mit vétett neked az Olasz Királyság? Ez egy álom, amely valóra vált. A nagyapám és az apám vágytak rá, de nem láthatták. És az a sok mártír sem, aki meghalt ezért az eszméért...

– Nekem semmit nem vétett a Királyság – szakította félbe a felesége éles pillantást vetve rá. – És neked? Veled mit művel?

Ippolito nem állta a tekintetét, elfordult.

– Azt hiszed, vak vagyok? Vagy ostoba? – folytatta a nő.

A férfi továbbra is csendben maradt.

– Azt hiszed, nem tudom, hogy nem fizeted az alkalmazottainkat? Hogy nem veszem észre a tulajdoni lapokat az íróasztalodon? Hogy nem látom, hogy éjszakánként számolással gyötröd a szemed és a lelked? És mindezt azok után, hogy a te szeretett Olasz Királyságod ügynököket és minisztereket kezdett hozzád küldözgetni, hogy beszéljenek veled. – A férjét méricskélte. – Mit titkolsz előlem?

– Semmit – felelte Ippolito, de nem volt hozzá bátorsága, hogy a felesége szemébe nézzen.

– Amikor nem hallgatsz, hazudsz. – A grófnő hangja jeges volt.

– Felhők gyülekeznek az égen... – felelte a férfi halkán.

– Viharfelhők is?

Ippolito hallgatott.

– És jégeső?

Még mindig nem érkezett válasz.

– Mennyi csend – mondta a grófnő. – Rettenetes zajt csapnak.

– Minden megoldódik...

A nemesasszony a földek pusztulását nézte. – Bármi is történjék, emlékezz rá, kérlek, hogy nem a pénzedért mentem hozzád feleségül.

– Tudom.

Ippolito csendben maradt egy ideig, vonakodott megfogni a felesége kezét. De aztán mégis megszorította. – Egyik nap el kell mennem Torinóba...

A grófnő elhúzta a kezét.

A kocsi időközben a Cavour-csatornán átívelő kis hídra ért, amely a birtokra vezető faszorra fordult. Magas nyárfák, szálegyenesek, mintha zöld folyosót alkottak volna, amelynek a végén már látszott a szép és elegáns, vörös téglás, fehérre festett ablakos épület, kétoldalt a két kis kecses, kerek tornyával. A kocsi kerekei csikorogtak a kavicson.

A grófnő szeme nem mozdult, a közeledő villát fürkészte. Aztán anélkül, hogy megvárta volna, hogy a kocsis megálljon, kinyitotta a hintó ajtaját, az egyik lábát a hágsóra tette, felemelte mályvaszínű szoknyáját, és leugrott.

– Silvia! – szólta utána szemrehányó hangon a férje. De tudta, hogy igazából ez az oktalanság szórakoztatja, mint minden, ami szabályokba ütközött. És arra gondolt, hogy az a lázadó kicsikó tökéletes fia lesz.

Ő viszont türelmesen kivárta, hogy Paride, a kocsis meghúzza a hintó fékjét, leszálljon és kinyissa neki az ajtót.

Amint kiszállt, észrevette a főkomornyikot, aki a szokásosnál is peckesebben várta a bejárat három széles lépcsőfokának a tetején, amelynek a két oldalán egy-egy vékony, világos márványoszlop emelkedett. Amikor megértette az okát, nagy súlyt érzett a vállára neheznedni.

A grófnő belekarolt, és együtt mentek fel.

A főkomornyik meghajolt, és intett a ház urának.

Ippolito Odinnak nem volt szüksége erre az intésre.

– Lovagolni akartál menni, ugye? – kérdezte a feleségétől.

A grófnő ránézett, és abban a pillanatban megfejtette a tekintetét. – Miért próbálsz meg elküldeni?

Ippolito sóhajtott. – Attól tartok, felettébb bizalmas látogatóm érkezett – mondta. Aztán a főkomornyikhoz fordult. – Így van?

– Igen, uram. Őméltósága, Minghetti miniszter úr várja.

– Torinóba kellett volna menned – mondta a grófnő –, és íme, Torino jön hozzád. – Gúnyosan elmosolyodott. – Nem, kétségtelenül nem csak felhők. És nem is egy egyszerű viharfelhők. Ez jégeső.

– Silvia... – próbált magyarázkodni Ippolito. – A királyság negyvenötmilliót költött rá, hogy megépítse a Cavour-csatornát. Aztán jött a háború, hogy visszaszerezzük Venetót és Velencét...

A grófnő tovább fürkészte a férjét.

A férfi válla megfeszült. – Mi, akiknek... hogy is mondjam? Egy kicsit több van, mint a többieknek, nos... Szóval, adót vetetünk ki saját magunkra... és éppen tárgyaljuk a...

– A fejést, értettem.

– A körülményeket.

– Titokban.

– Igen, titokban.

– Ki tudja, miért kell titokban fejni.

– Silvia, ez összetett kérdés... Olaszország éppen most született.

– És valakinek el kell látnia ezt az újszülöttet a szükséges ke Lengyelével. És akkor a kicsike tud majd tejet szopni. És aztán meg is kell mosni a... nos, értjük egymást, igaz? Mennem kell...

– Ne zavartasd magad, nem kell a nevemben üdvözölnöd a minisztert. Mondd neki, hogy jobb dolgom akadt – sziszegte a grófnő, hátat fordított neki, és dühödt léptekkel az istálló felé indult, hogy felnyergeltesse Rohamlövészt, imádott fehér lovát.

Ippolito Odín nézte, ahogy az asszony peckesen és bosszúsan távolodik. Általában mosolygott a felesége ezen jellemvonásain, de aznap nehéz volt a szíve. Nagyon nehéz.

Grimaszolt egyet, ami félmosoly akart lenni, aztán barátságosan megveregette a főkomornyik vállát, de ő maga is meglepődött ezen a családi gesztuson.

– Nem azért jöttek, hogy agyonlójjenek – tréfálkozott. – Nyugodj meg!

De a szívére nehezedő teher emlékeztette rá, hogy nincs itt semmi tréfálkozni való.

1870. március első napjai

Olasz Királyság (A Pó deltája – Pomposa)

A Callari cirkuszban nem voltak sem tigrisek, sem oroszlánok, sem elefántok, sem szakállas nők, sem háromlábú férfiak. Trapézművészek voltak, persze. És akrobaták, bohócok, törpék, zsonglőrök, bűvészek, késdobálók, tűznyelők... De aki kifizette a jegyet, az tudta, hogy a legkiválóbb lovas műsorszámokat láthatja. Mert a Callari cirkusz erre alapozott.

A közönség megcsodálhatta az arab lovakat, amelyek olyan könnyűek, mint a tollpihe, és olyan gyorsak, mint a nyúl. És a nagy, északi példányok műsorszámait, amelyeknek hosszú szőre a lábukat is beborította, és olyan erősek voltak, hogy úgy húztak el egy tonnányi súlyt, mintha kenyérmorzsa volna. Láthatta a magyar lovakat rendezett copfba font sörénnyel, amint a hátsó lábukon peckesen állva karonfogva lépegetnek, mint két úriember séta közben. És olyan apró lovakat, amelyek nagyobb kutyának látszottak, és amelyek habozás nélkül átugrottak a tüzes karikán. Ha volt ló, amit az ember látni akart, a Callari cirkuszban biztosan megtalálta.

A Callari cirkusz mintha öröktől fogva létezett volna. És öröktől fogva járta az olasz félszigetet. Akkor is, amikor az fel volt darabolva, és nagy európai zsarnokok uralkodtak felette. A Callari cirkusz artistái már akkor műsort adtak Piemontéban, amikor az még a Savoyai uralkodó családé volt; Lombardiában és Venetóban, amikor azok egy kicsit a franciáké, egy kicsit az osztrákoké voltak

attól függően, milyen szelek jártak; Toscanában, amikor az még nagyhercegség volt; Umbriában, Marchéban és Lazióban, amikor azok a pápához tartoztak, és a Bonaparte-család csapatainak a megszállása alatt álltak; a déli területeken, amikor azok a Bourbonokhoz tartoztak, és inkább beszéltek spanyolul, mint olaszul. Mindenhol felállították a sátrukat akkor is, amikor Garibaldi tábornok végigvonult Itálián, és apránként meghódította, hogy egységes nemzetet faragjon belőle, és akkor is, amikor a Savoyai uralkodó család kikiáltotta magát egy olyan királyság uralkodójának, amely az ókori rómaiak óta nem is létezett.

Ennek a világnak a forradalma mintha meg sem érintette volna őket. Ők egyszerűen a Callari cirkusz voltak – önálló nemzet.

És most a hosszú karaván, amely a legrikítóbb színekre festett kocsiból állt, olyan területre ért, amely csupán három éve lett olasz. Sík, mocsaras, maláriás, szúnyogos földre, amely mellett fenségesen folyt a Pó, lassan, amitől az ember arra gondolt, hogy a nagy folyó – amely nyugattól keletig egész Észak-Itáliát kettészelte –, nyugalmat erőltet magára, mielőtt a torkolathoz ér, ahol édesvizét megházasítja az Adria sós vizével.

Épp ilyen lassan haladt a karaván is.

Az utolsó kocsi bakján egy tizenöt év körüli lány ült, természetes szépség, egy kicsit túl hangsúlyos orral, és olyan vörös ajkakkal, mint az érett cseresznye.

A menet lassúsága ellenére minden erejével az ülésbe kapaszkodott. Nem azért, mert félt, hogy lepottyan, hanem a földrengés miatt, amely néhány napja belülről rázta, és amelyet nem sikerült sem kimondania, sem elhallgattatnia. Olyan forrongás, amellyel sejtése sem volt, hogy nézzen szembe, amely megtöltötte a szívét haraggal és fájdalommal, hogy aztán elvegyüljenek egymással, és egyszerre szárítsák ki és nedvesítsék be könnyekkel a szemét.

Martának hívták, és az egyetlen ember, akivel bizalmas viszonyban állt, az a férfi volt, aki mellette ült a kocsin.

Hatvan év körüli férfi volt, bár jóval idősebbnek nézett ki, mert az élet megátalkodottan karcolta, napról napra egyre több rándót hagyott az arcán, olyan mélyeket, hogy már-már sebhelynek látszottak. Szájában kihunytt szivart tartott, az erős dohány olyan bűdös volt, hogy még az egészségtelen hely szúnyogjai sem mérészeltek körülötte zümmögni. Melónak hívták. Régen, amikor fiatal volt, az övé volt a legjelentősebb lovas szám. Még most is beszéltek róla, miután a kora miatt fel kellett hagynia vele, mert

a térde már nem volt olyan rugalmas, és a lába sem olyan erős. Soha senki nem akadt, aki mérhető lett volna hozzá. És ezért az érdeméért, minden más artistával szemben – akiket szép lassan a bohócok szerepébe bújtattak, majd cukorkaárusok lettek, végül az ürüléket lapátolták –, Melo a lovak gondozója lett. Mert ahogy Ascanio, a cirkusz tulajdonosa mondta – aki nyolcvan körül járt, mégis kézben tartotta a dolgokat –, „a lovakhoz könnyű beszélni, bárki meg tudja tenni. De tény, hogy ők csak Melót értik meg”.

Marta mereven maga elé nézett, az ujaival görcsösen a kocsi faülését markolta. Egyszerre harciasan és legyőzötten. Megértett valamit, ami nagyobb – sokkal nagyobb – volt nála. De egyedül volt ezzel a rettenetes titokkal.

A sárgára és pirosra festett kocsiból, amely előttük haladt, egy kislány sírása hallatszott, bár eltompította a kerekek zaja, amelyek az út köveit őrölték, a tengelyek nyikorgása, amelyek a kocsik súlyát tartották, a lovak patájának dobogása, amelyek elakadtak a sárban.

Marta még erősebben markolta az ülést, miközben azzal a lelék feldúló gondolattal harcolt, amely belülről feszítette.

Közben felbukkant egy harangtorony. A jel, hogy megérkeztek Pomposába. A faluba, amely csupán a román kori apátságáról volt híres, meg a szúrós, rohadt, hányingert keltő szagról, amely a cukorrépa feldolgozásából eredt, amelyet itt finomítottak, cukrot vontak ki belőle.

– Mi bajod az utóbbi napokban? – kérdezte tőle Melo.

– Semmi – felelte Marta.

Az öreg lágyan húzni kezdte a lovak gyeplőjét, hogy megállítsa őket a többi kocsival együtt a nagy, csupasz mezőn, ahol tábor vernek, és felállítják a sátrat az előadáshoz. – Biztos?

– Igen. Hagyjál! – dünnyögte Marta. Aztán leugrott a kocsiról, és ment, hogy segítsen a táborverésnél.

Amikor a sárgára és vörösre festett kocsi előtt elhaladt, ahol aznap este is, mint mindig, a Callari cirkusz fiataljaival együtt aludni fog, lassított, és a fülét hegyezte. És újra hallotta a kislány sírását.

– Ne sírj! – hallatszott bentről egy női hang. – Kérsz kekszet?

A panasz abbamaradt.

Marta megfeszült, és gyorsított a léptein, szinte futva távozott, és befogta a fülét. Minden energiájával belevetette magát a feladataiba, remélte, hogy ezzel el tudja úzni, de legalábbis féken tartani a gondolatot, amely gyötörte.

De nem volt mit tenni. Ez a gondolat óráról órára, napról napra jobban bevésődött az agyába, a szívébe és a lelkébe.

Amikor a sátrat felállították, már délután közepe felé járt, és mindenki öltözködni kezdett. A hétköznapi ruhák kifakult és agyonmosott színeit hirtelen lecserélték a testhezálló fellépőruhák rikító színeire, amelyek kiemelték a férfiak izmait és a nők szép testét, amelyekben a törpék még kisebbnek látszódtak, a bohócok pedig még bolondosabbnak, életre kelt a közösség, felébredt a közönségre várva, amely aznap este odaigyekszik majd, és hagyja, hogy meglepjék, megijesszék és megnevettessék, és átéli ezt a fantasztikus élményt.

Marta mindent megpróbált a cirkuszban. De nem volt meg a kellő egyensúlya ahhoz, hogy akrobata legyen. Sem olyan hajlékony nem volt, mint a kígyóemberek. Nem volt kellő koordinációs képessége, hogy zsonglőr legyen, sem pedig kellően hidegvérű nem volt ahhoz, hogy kést dobáljon. És a lovak nyelvét sem értette soha. Semmi különlegeset nem tudott csinálni. Sem tehetsége, sem szenvedélye nem volt.

Ezért a céllövölde bódéjában találta magát. Kívül a sátron, ahol az előadás zajlott. Kirekesztve. Mint egy idegen test az oly tehetős emberek valószínűtlen közössége mellett. Mindössze annyit kellett tennie, hogy a helyére rakta a dobozokat, és odaadta a rongylabdákat az arra járóknak, akik célba akartak dobni.

Miközben várt, a tekintete újra a sárga és vörös kocsira siklott. A dühkitörése csúcán az egyik labdát nekivágta a dobozpiramisnak. Néhány leborult, azokat visszatette a helyére, türelmet erőltetve magára, és próbálta visszatartani a haragját. De az az igazság, hogy nem haragról volt szó, inkább megütközésről. És fájdalomról. És nagy zúrzavarról.

Valójában soha nem tudott beilleszkedni ebbe a nomád közösségbe. Mindig is a senki földjén táncolt. Főleg most, hogy felfedezte ezt a rettenetes titkot.

– Adsz három labdát az ifjú úrnak?

Marta nézte az előtte álló férfit. Negyven körül járt, két gyereke volt. A fiú tizenkét éves forma, a kislány, aki az apja kezét fogta, négy sem lehetett.

– Persze, uram – mondta, és a kislánynak nyújtotta a labdákat.

Az eldobta őket. Gyenge dobás volt és túlságosan oldalra ment, csupán egy dobzott vert le.

– Célozz jobban! – mondta az apja. Elengedte a kislány kezét, és megmutatta a fiának, hogy csinálja. – Így, látod?

A második dobás jobban sikerült.

– Ügyes! De a válladdal vegyél nagyobb lendületet!

Marta észrevette, hogy a kislány hirtelen elindult. Látta, ahogy eltűnik az emberek lába között, akik zsúfolásig megtöltötték a területet a cirkuszi sátor körül. És hirtelen a fejébe szállt a vér. A pánik a torkát szorongatta.

– Hol a lányod? – ordította a férfinak. – Hol van?

Az ránézett, meglepődött ettől a hévtől. Aztán körülnézett.

– Elveszítetted! – folytatta Marta az izgatottság foglyaként. – Ostoba!

Abban a pillanatban a kislány újra felbukkant, és odament az apjához.

– Mi ütött beléd, kislány? – kérdezte a férfi.

De Marta már nem volt képes gondolkodni. – Vigyáznod kell a lányodra! – ordította. – És ha elveszik? Ha elrabolják?

– Miket beszélsz? Hiszen itt van...

– Vigyáznotok kell a gyerekeitekre! – folytatta Marta.

– Elnézést kérek, uram! – szólt közbe egy cirkuszi alkalmazott.

– Marta, mi bajod? Nyugodj meg!

A lánynak kidülledt a szeme. – Ez hülye!

Az alkalmazott megragadta a karjánál fogva. – Menj innen! – parancsolt rá. – És csak akkor gyere vissza, ha lehiggadtál! – Elnézést kérek, uram... Tessék, dobjon csak újra a kislány! Ingyen, a cirkusz ajándéka. – Aztán amikor látta, hogy Marta még mindig ott téblábol, keményen megismételte: – Menj innen!

Marta elfúló lélegzettel, dühödött léptekkel elindult. A szeme könnybe lábadt. Ez a kislány felébresztette a félelmét, amely benne mozgolódott.

Jóformán tudtán kívül a sárga és vörös kocsihoz ment, és az ablakból megleste a kislányt, akinek egész nap hallotta a sírását. Az egyik sarokban kuporgott. Továbbra is sírdogált, összekente az állát, és halkán azt dünnyögte: – Anya... anya...

És akkor, miközben a feje majd szétrobbant, miközben a szíve majd megszakadt, miközben a tüdeje perzselt, és a lelke elveszett a fekete, iszapos örvényben, Marta úgy döntött, szembe néz a rémálmával.

Őt is elrabolták.

1870. március első napjai

Olasz Királyság (Pomposa – Comacchio – Ravenna)

Marta alig egy hete jött rá. Elrabolták, ki tudja, hány éve, épp úgy, ahogy azt a kislányt a kocsiban. Megtagadták tőle a lehetőséget, hogy családja legyen. Igazi családja, nem pedig ez a különös emberek gyülekezete, ami a cirkusz volt. Kellett, hogy legyen anyja és apja, talán még éltek a nagyszülei, amikor eltűnt, biztosan voltak testvérei, akikkel a tyúkokkal és disznókkal teli udvaron játszott. Este az asztalnál nevettek és tréfálkoztak.

Aztán egy nap messzire ment. Túlságosan.

Nem emlékezett a részletekre, de az igazság az, hogy elrabolták a sorsát.

És ennek a kislánynak köszönhetően jött rá.

Öt vagy hat napja történt, rögtön azután, hogy átszelték a Pót a kompokon, amelyeket kötelekkel vontattak át a folyó egyik oldaláról a másikra. Egy alacsonyban fekvő falu mellett kötöttek ki, amelyet hol Contarinának, hol Porto Virónak hívtak. Marta nézelődött, miközben a karaván úgy kanyargott, mint egy zajos, hatalmas százlábú, és a tájat elnyomta az alacsony ég, akár a szegények házának mennyezete.

És abban a pillanatban meglátta.

A kislány az út szélén volt. Négy-, talán ötéves lehetett. A hideg ellenére mezítláb a sárban. Csak egy könnyű, szürke, elnyútt kis ruhát viselt, ahogy elnyútt volt az arcocskája is. A kosz alól kilátszott sárga arcbőre. A lába sovány volt, csont és bőr.

Marta hirtelen egy izmos kart látott, amint az egyik kocsiból kinyúlt, és megragadta a kislányt, felemelte a levegőbe, majd berántotta. Egy pillanat. Csupán egy pillanat. Nem több. Mint a súlyom, amely lecsap a kölyökállatra. Egy másodperc alatt eltűnt.

És akkor Marta rájött. Vele is ez történt.

Nem sikerült megszólalnia. Semmit nem sikerült mondania. Mintha valami eltört volna benne.

Előző napig. A céllövölde, a kislány... és akkor robbant.

Hajnalban, a gyötrelmes éjszaka után, dideregve a nyüzsgő táborban, ahol a levegő megtelt a kávé illatával, Marta odament Melóhoz, aki azzal volt elfoglalva, hogy a lovakat – miután lecsuktakolta, és megetette őket – visszaterelje a karámjukba.

– Velem is ez történt, igaz?

– Mi? – kérdezte az öreg anélkül, hogy ránézett volna.

– Tudod jól.

Odahallatszott a kislány sírása.

– Velem is az történt, ami velem, igaz?

Marta figyelte. Már tudta a választ. És ostobának érezte magát. Olyan nyilvánvaló volt. Hogyhogy nem jutott eszébe korábban? Itt, a cirkuszban senki nem volt az anyja vagy az apja. Vagy a nagymama, esetleg a nagypapa. Vele is ez történt. De szüksége volt rá, hogy hallja.

– Felelj!

Melo csendben maradt.

– Honnan származom? – kérdezte Marta aggodalommal a szívében, amely egyre inkább hasonlított süket, ólomszürke fájdalomhoz.

Melo csücsörített az ajkával, aztán azt morogta: – Nem emlékszem.

– Hány éves voltam?

– Ha te sem emlékszel rá, nyilván nem sok.

– Sírtam?

Melo akkor először a szemébe nézett.

– Soha. Mindig erős voltál – mondta olyan büszkeséggel, amiben volt valami személyes, mintha közelről érintené.

Marta érezte, ahogy belül haragra gerjed. De nem igazi harag volt. Zúrzavar. Olyan zúrzavar, ami fáj. Mintha csak ekkor vette volna észre, hogy az egyik karját levágták. Mintha egy seb elkezdhetne vérezni évekként a sérülés után.

– Nem hiszem el, hogy nem emlékszel, hol!

Melo meggyújtotta a szivart. A levegőt kékes füst ködösítette el. – Itt születél – mondta komolyan. – Az úton. Útközben. Mint mi mindannyian. Nem tartozol egy adott helyhez. A cirkuszé vagy.

Marta megrázta a fejét. Erőteljesen. – Nem! Nekem volt otthonom!

Melo mosolygott, de a gyűrött arcán nem volt vidámság. – És ha vissza is térnél... mit csinálnál?

Marta erre a kérdésre még nem tudott felelni. Érezte, hogy borzongás fut végig a gerince mentén.

És Melo, mintha érezte volna ezt a borzongást, így folytatta: – A cirkusz olyan, mint a malária. Ha elkapod, többé nem ereszt. – Az egyik ujját a levegőben ingatta. – Neked nincs otthonod. Csak az út van. És már nem fogsz megállni. Soha többé.

– Hazugság! Ez mind hazugság! – vágott vissza Marta. De a lelke mélyén attól félt, az öregnek igaza van. Hogy ne mutassa ki, elmenekült. Visszatért a kocsinhoz, és újra belesett. Minél jobban nézte, a kislány annál jobban ő lett, ő pedig a kislány.

Marta rájött, hogy a kislány észrevette, ezért megkérdezte: – Hogy hívnak?

– Rosa – felelte a kislány dúrcás arccal.

Időközben felszállt a kocsira egy nő gőzölgő tányérral a kezében, és barátságosan közeledett a kislányhoz. Armandinának hívták, a szép Armandina, mert egykor trapézművész volt, és azt beszéltek, igazi szépség volt, és mindenki a kemény, kerek fenekét bámulta. Mostanra elég kevés maradt ebből a szépségből. A trapézt pedig lábasokra cserélte.

Marta titokban figyelte, ahogy a kislány mohón eszik. Aztán hallotta, ahogy a szép Armandina így szól: – Jól van, Lidia.

Marta ekkor újra, akár egy fúria, odament Melóhoz. – Hogy hívnak engem igazából? – kérdezte tőle erőszakosan.

– Arabella – felelte Melo.

– Arabella?

– Nem. Ginevra – javította ki magát anélkül, hogy a lányra nézett volna.

– Ginevra...

– Vagy Sabrina. – Melo megfordult, és fáradt, fátyolos, de mély és éles szemével fürkészte a lányt. Aztán megkérdezte tőle: – Te, amikor magadra gondolsz, most is, hogy azt képzeled, valamelyikünk elragadott és berántott az egyik kocsiba... te, most is, ki vagy?

A lány érezte, hogy könnybe lábad a szeme. – Marta – felelte.

Az öreg némán méricskélte. Aztán szívott egyet a szivarából, és figyelte a kékes füstfelhőket, mintha átvonuló felhők volnának, amelyek csupán egy másodpercre takarják el a csillagos eget. – Igen, Marta vagy – jelentette ki halkán.

– Te meg egy öreg szar.

Amikor alig egy órával később a karaván továbbindult, Marta felült a bakra Melo mellé. De nem szólalt meg. Magába zárkózott, látványosan hallgatott. Belül viszont rettenetes kiabálás rázta a lelkét.

A Callari cirkusz Ravenna felé tartott. Útközben viszont eltört az egyik kocsni kereke, le kellett szerelni és kicserélni. Ezért késő délután még mindig távol jártak.

Comacchio völgyeiben haladtak. Mindenütt nád és sás, alatta víz. Víz, ami nem volt sem tengervíz, sem folyóvíz. Sós víz, amelyen cölöpépítmények emelkedtek, a falaik és a tető száraz nádból épült, nagy facölöpök tartották őket, amelyeket alga borított, a kikötőhidak karokként nyúltak erre-arra. A kikötőhidak végében pedig kezdetleges daruk álltak, amelyekre szögletes hálókát akasztottak, ezeket lemerítették, majd felhúzták, foglyul ejtették a mélyben nyüzsgő életet. Csúszós, fekete, fényes hátú, kövér húsú vízisiklókat. Angolnákat. Aznap este bizonyára ők is azt fognak enni parázson sütve, a tűztől elfeketedett rézserpenyőben sült puliszkával.

Miközben a halszag szétterjedt a táborban, Marta, mint mindig, Melóhoz ment.

– Te talán nem emlékszel, hol szedtetek fel engem – mondta neki kihívó hangon. – De én tudom, őt hol szedtetek fel.

– Kit? – kérdezte az öreg szétszórtan.

– Rosát.

– És ki az a Rosa?

– Az új kislány – felelte Marta bosszúsan.

– Rosának hívják? – kérdezte a férfi a maga szórakozott módján, mintha soha semmi nem érdekelné. – Úgy hallottam, Lidia a neve.

– A Lidia nevet ti adtátok neki...

– Ki az a ti? – nevetett Melo.

– Ti, a cirkusz!

– Te nem tartozol a cirkuszhoz?

– Én nem rabolok kislányokat! – Marta összeszorította az ajkát, az orrlýuka kitágult, és ökölbe szorította a kezét. – Vele nem fog megtörténni az, ami velem, aki azt sem tudom, hogy hívnak igazából – mondta egy szuszra. – Minden nap emlékeztetni fogom rá, hogy Rosának hívják.

Melo komolyan ránézett. Aztán bólintott. – Rendben – mondta végül.

Martát lehengette ez a válasz. – Nem haragszol?

– Mit kellene mondanom?

A lány tovább méricskélte. De a megütközés hamar átengedte a helyét a kezdeti haragnak. – Amúgy meg fütyülök rád – mondta neki. – Meg akarom tenni, és meg is fogom.

– Micsoda újdonság! – mosolygott Melo. – Mindig is azt tetted, amit akartál.

– Valóban meg is teszem!

– Értettem. Felesleges visítanod. Sem süket, sem bolond nem vagyok.

Marta nem szólt.

– Van még valami? – kérdezte Melo. – Nyugodtan szeretnék pisálni. Ezért ha nincs más, akkor elmennék oda, a bokor mögé.

Marta határozott okból ment oda Melóhoz. De még nem tért a lényegre. – Még egy dolog.

– Igyekezz, az én koromban a hólyagnak már sérült a dugója.

– Megkérdezed Ascaniót, lakhatok-e a kislány kocsijában, és gondját viselhetem-e? – kérdezte elvörösödve.

– Lássuk csak! – szólt ekkor Melo. – Idejössz, és azt hajtogatod, hogy véteni akarsz a szabályaink ellen, hogy nem tartod magad a cirkusz részének... aztán meg azt akarod, hogy segítsék neked?

Marta ránézett. – Te mindig segítesz nekem.

– Ne hízelegj itt nekem! Tudod, hogy nálam nem mész vele semmire.

– Nem kell nagyon pisilned? – sürgette a lány. – Nos? Igen vagy nem?

Melo a bokor felé indult.

– Igen vagy nem? – ordított utána Marta.

Melo eltűnt az ágak között.

– Igen vagy nem? – ordította a lány még hangosabban.

– Hagyjál nyugodtan pisálni!

Marta, miközben az öregre várt, dobogott és a nyelvét harapdálta, csak hogy ne kiabáljon. Kis idő múltán Melo előjött a bokor mögül, és begombolta a sliccét.

– Igen vagy nem? – kérdezte ekkor a lány dühödten.

A férfi nyugodtan közeledett hozzá. – Igen – felelte. – Megizasztottalak, mi, kislány?

– Kapd be!

– Mosd ki a szád, mert még cirkuszi embernek néznek!

– Kapd... Eredj a pokolba! – javította ki magát a lány bosszúsan.

Melo újra nevetett, annyira, hogy majd megfulladt.

De ahogy ígérte, beszélt Ascanióval. Így hát Marta felszállt a sárga és vörös kocsiira.

Amikor senki nem hallhatta, odament a kislányhoz, és a fülébe súgta: – Rosa. Emlékezz, hogy ez az igazi neved, Rosa. Soha ne feledd!

A kislány, aki egyre ritkábban sírt, és úgy evett, ahogy korábban biztosan soha, ránézett, és nem értette.

– Rosa – ismételte neki Marta. Majd hozzáfűzte: – Contarina. Contarinában éltél, vagy arrafelé. – És minden alkalommal úgy érezte, újraírja a saját történetét. Az igazi történetét.

– Veled nem fog megtörténni, ami velem történt – mondta neki halkán, amikor elhagyták a Via Rameát, és a Candiano-csatorna mentén haladtak, amely az Adriai-tengertől Ravennába vezetett. Kicsit elnézte a széles, áruval megrakodott kompokat, amelyek a város felé tartottak a folyón, erős és hosszú kötelekkel nagy lovak vontatták őket erőlködve. – Te nem fogod elfelejteni, hogy volt egy másik életed ezelőtt.

A kislány megijedt a kemény hangnemtől, és sírni kezdett.

– Buta. Egy nap majd megköszönöd – folytatta Marta rendületlenül. – Meg kell erősödnöd. Jobban, mint a sorsod.

A kislány rémülten ordított.

Ekkor érkezett a szép Armandina, és odébb lökte Martát. A karjába vette a kicsit, és egy anya gyengédségével elringatta, fehér-piros csíkos nyalókát adott neki.

A kislány abbahagyta a sírást.

– Ügyes, Lidia – súgta neki Armandina, és megpuszilta.

– Nekem is anyám voltál, amikor felszedtetek? – kérdezte tőle Marta.

Armandina a szemöldökét ráncolta. – Téged nem szedtünk fel – mondta, és elfordította a tekintetét. – Te itt születél.

– És mi lett az anyámmal?

– Meghalt.

– És az apám?

– Szintén.

– Hogy hívták őket?

– Nem emlékszem. Olyan sokan vagyunk.

– És engem hogy hívtak?

– Marta.

– És őt most miért Lidiának hívják, nem pedig Rosának?

Armandina erősen belecsípett az arcába. – Ne keresd a bajt, kislány! – Aztán, még mindig a kezében tartva a kislányt, a kocsi ajtajához ment, és kinyitotta.

– Szállj le! – mondta Martának. – Menj vissza a kocsidba! Nem akarok többet itt látni!

– Ascanio tett ide. Ő parancsol, nem te!

A szép Armandina letette a földre a kicsit, odalépett Martához, és pofon vágta. – Imádkozz, hogy ne meséljem el Ascaniónak a hülyeségeket, amikkel tele van a fejed! Szállj le, és ne legyeskedj Lidia körül, ha nem akarsz, hogy menjek, és beszéljek veled! Megértetted?

Marta égő arccal leugrott a kocsiról. Megvárta, amíg Melóé odaér, és felmászott a bakra. Felült az öreg mellé összefont karral, haragtól remegve.

Melo azonnal észrevette a piros arcát. – Olyan buta vagy! – mondta. – Egy napot sem bírtál ki.

– Hagyj békén! – dohogta Marta.

– A te korodban meg kellene már tanulnod néha tartani a szád!

– Mondtam, hogy hagyj békén!

Melo pattintott egyet az ostorával a levegőben, és mondott valamit a két lónak, amelyek a kocsit húzták. Aztán csendben maradt, a szivarjával az ajkai között, amelyeket már visszavonhatatlanul elszínezett a dohány.

Néhány mérföldet megtettek egyetlen szó nélkül, aztán Marta kifakadt: – Undorodom a cirkusztól! Rossz emberek vagytok! Gyerekeket raboltok. Igaza van az embereknek, amikor cigányoknak neveznek benneteket!

Melo nem felelt.

– Elmondhatnám az öröknek. Hazavinnék.

– És honnan tudod, hogy a szülei örülnének?

– Ők a szülei.

Melo sóhajtott. – Semmit sem tudsz az életről, kislány. Láttad, milyen állapotban volt, amikor összeszedtük? Mezítláb abban a hidegben. Alultápláltan. Be sem jelentik az eltűnését. Egy szájjal kevesebb, amit etetni kell. Te nem tudod, milyen ronda dög a szegénység.

– Ti elraboltátok, és én elmondhatnám az öröknek – ismételte Marta.

– Elárulnád a családotat? – kérdezte Melo.

– Nem a családom.

– Felneveltek. Soha semmiben nem szenvedtél hiányt.

– A családban igen! – kiáltotta Marta.

Melo újra meggyújtotta a szivart, miközben a karaván elhagyta a folyó menti utat, hogy egy Ravenna melletti mezőre menjenek, ahol felállítják a sátrat az előadáshoz.

– Én is ilyen voltam? – kérdezte ekkor Marta kicsit lágyabb hangon.

Melo nem felelt.

– Én is ilyen voltam?

– Nem.

– Nem és kész? – kérdezte Marta. – Milyen voltam?

Melo hosszú szünetet tartott. – Rosszabb.

– Mit jelent az, hogy rosszabb?

– A rosszabb azt jelenti, hogy rosszabb – mondta az öreg, miközben meghúzta a gyeplőt, és lefékezte a kocsit. Megérkeztek.

– Én elmegyek! – ordított rá ekkor Marta. – Undorodom tőle, hogy veletek legyek!

Melo leszerszámozta, és kikötötte a lovakat. Később kinyújtóztatja a lábukat és lecsutakolja őket. Oly sok éven át fontosnak érezte magát a lovak miatt. Jobbak voltak, mint a nők. Senki nem volt, akivel olyan jól érezte volna magát hosszú élete során, mint a lovakkal.

Kivéve ezt a kis pisist. Ez a kislány különleges volt neki, bár soha nem mondta ki.

Egy órával később, miközben a legfiatalabbak és legerősebbek felhúzták a sátor központi rúdját, majd az oldalsókat, és formát adtak következő hóstetteik színházának, Melo egy csészával oda ment Martához.

– Szállj fel! – mondta neki.

– Hová megyünk?

– Szállj fel! – ismételte Melo.

Marta felhúzódkodott a csészára.

Az öreg pattintott egyet a levegőben az ostorával, mire a ló elindult.

Kis idő múltán Ravennába értek.

Marta soha nem látta még. Soha semmit sem látott még. Mindig a cirkuszban élt.

– Tessék – mondta Melo, és megállította a csészt. – Ez Ravenna főtere. Szép, igaz? – A régi házakra mutatott, amelyek értékes ke-retként ékesítették a teret.

– Nagyon szép – felelte Marta tátott szájjal. Nem tudta, Melo miért hozta ide. Soha nem tett ilyesmit.

– Ravenna régi város. Gazdag és virágzó – mondta a lánynak. – Az emberek jellemesek. Nyitottak. – Fátyolos tekintetével átölelte a teret. – Mindig azt gondoltam, ha egy nap újramelegnek min-dent, azt itt tenném. – A hangja bánatos színezetet öltött.

– Miért mondd ezt nekem? – kérdezte Marta. Valami nem volt rendjén, érezte.

– Szállj le! – mondta Melo.

– Miért?

– Szállj le, vagy seggbe rúglak!

Marta leszállt. Hirtelen kellemetlenül érezte magát.

Melo az egyik kezével a zsebébe nyúlt, és előhúzott belőle egy köteg bankjegyet, amelyet spárgával csomózott össze. – Ez minden megtakarított pénzem. Ki tudja, mi az ördögöt gondoltam, mihez kezdek veled. Én a cirkuszban fogok meghalni. Nincs rá szükségem. Fogd!

– Miért? – Marta hangjában bizonytalanság rezgett.

– Fogd, az isten szerelmére! – kiáltotta a férfi.

Marta elvette.

– Tessék. El akartál menni. Most megteheted – mondta ekkor Melo. – Megvan hozzá a pénzed, és távol vagy a cirkusztól. Senki-nek sem mesélem el. Menj, és éld az életed, ahogy akarsz! Szabad vagy!

– Nem...

– Sok szerencsét, kislány!

– Nem...

– Menj! – ordította Melo. Aztán megfordította a csészt, és elin-dult.

– Melo! – kiáltott utána Marta.

De Melo nem állt meg.

– Melo! – kiáltotta Marta még hangosabban, ijedten.

Melo eltűnt egy mellékutcában.

Marta nem mozdult, a bankjegyköteget szorongatta. Aztán lassan a földre nézett, mert nem akarta látni ezt az ismeretlen teret, mert nem akart találkozni az itt élő emberek tekintetével, mert nem tudta, kicsodák, mit gondolnak, hogy élnek. Mert idegenek.

Lassan megtette az első lépést, aztán egy szempillantás alatt azon kapta magát, hogy lélekszakadva fut.

Alkonyodott, amikor meglátta a CALLARI CIRKUSZ tábla hatalmas betűit, a fehér-piros csíkos sátrat és a megfeszített köteleket, a színes kocsikat és a tüzeket, megérezte az étel illatát, az állatok szagát, és meghallotta az éneklést.

Már nem érezte magát elveszettnek. Ugyanakkor úgy érezte, hogy legyőzték.

Odament Melóhoz. – Tudtad, hogy visszajövök, igaz? Tudtad, hogy... félni fogok.

– Ül le! – mondta neki az öreg.

Marta a földre ült, a férfi mellé, némán. És Melo sem szólt semmit. Rá sem nézett.

Egymás mellett ültek, mint mindig. Mintha mi sem történt volna. Mintha ez is csak ugyanolyan éjszaka lenne, mint bármelyik másik.

– Mit jelent az, hogy én rosszabb voltam, mint ez a kislány? – kérdezte végül Marta.

Melo meggyújtotta a szivarját, amelyet hagyott kialudni. De nem figyelte a füstgomolyagot, ami a csillagok felé szállt. A sötétséget figyelte maga előtt, és a lelki szemei előtt újra látta a sok évvel korábbi jelenetet.

– Világoskék ruhában voltál – kezdett bele olyan távoli hangon, mint amilyen az emlék volt, amelyet felidézett. – Fehér és piros virágokkal, aprók voltak, vékony, halványzöld szár kötötte össze őket... – Megállt, és nyelt egyet. A szék háttámlájának támaszkodott, hátradöntötte a fejét, és sóhajtott. Remegett a hangja, és az arcát barázdáló ráncok könnyel teltek meg.

Marta elfordította a tekintetét, mert arra gondolt, hogy Melo nem szeretné, hogy más így lássa. Ő soha nem sírt.

– A két kis szemed... – Nehezére esett beszélni. – A két kis szemed rémült volt... jobbra-balra cikázott, le-föl, mintha megszálott lettél volna, mégis, mintha semmit nem láttál volna, kivéve...

Újra megállt.

Marta hirtelen félni kezdett a történet folytatásától.

Melo kinyújtotta az egyik kezét, és megfogta a lány jobb csuklóját. A mutatóujját végighúzta a nagy, kerges, lilás sebhelyen, amely mindig is ott volt. – Nem tudom, hogy csináltad. Bizonyára elrágta a köteleket. Nem tudom... De a húsod a csontig és az inakig be volt vágva.

Marta úgy érezte, hideg borítja be.

– Megkötve tartottak téged – folytatta Melo, még mindig a kezében szorítva a lány csuklóját. – Egy kislányt, úgy megkötve, mint egy állatot... – A hangja remegett a fájdalomtól. – Átkozottak! – Haragosan elhajította a szivart, amely szikraesőt rajzolt az éjszakába. – Rosszabbul bántak veled, mint egy állattal...

Marta levegőt venni sem mert.

– Sikerült megszöknöd, én pedig felszedtelek – kezdett bele újra Melo, miközben az ujjja önkéntelenül a sebhelyet simogatta a lány csuklóján. – Meggyógyítottam a sebet, ahogy egy lóval tettem volna... Soha nem sírtál. Soha egyetlen jajszavad nem volt. Egyetlen szót sem szóltál. – Elengedte a lány csuklóját. – Aztán egy nap megszólaltál. Azt mondtad: „már nem fáj”. – Melo visszatartotta a zokogást, de még mindig nem nézett a lányra, a ráncozott arcát könnyek áztatták, és megsimogatta Marta fejét. – Soha nem volt hozzá bátorságom, hogy megkérdezzem, mire gondolsz, a csuklódra vagy a szívedre.

Marta nem tudta, mit mondjon. Sokáig csendben maradtak ezzel a titokkal, amely már nem volt titok. Ezzel a rettenetes történettel, amelyet a lány ástott elő. Mert Melo soha nem mesélte volna el neki. Ha a lány nem állítja háttal a falnak, a férfi tovább védte volna őt a csendjével.

– Megyek aludni – mondta az öreg, és felállt.

Marta ránézett.

– Nem felejtettem el, hol találtalak – mondta neki, és egyenesen a szemébe nézett. – Tudni akarod?

Melo továbbra is megvédte volna. Ahogy mindig is tette. De elérkezett a pillanat, hogy a lány megtanuljon egyedül boldogulni.

– Nem – felelte a lány halk, de határozott hangon, amely talán hasonlított annak a kislánynak a hangjára, aki képes volt elrágni a kötelet, amely fogságban tartotta.

Az öreg komolyan bólintott. Aztán tarkón legyintette. – Kislány, ne tettesd magad hülyének!

– Mit akarsz?

– Add vissza a pénzem, te ravaszdi! Ti, cirkuszi emberek rosszabbak vagytok a cigányoknál! Csupa tolvaj és csaló!